

8

L'edat mitjana

Un brasiler a la cort del rei

Luiz Renato és un xic brasiler que feia la carrera d'història a la Universitat de Sevilla. Ja des de ben menut, a l'escola del seu barri de Sao Paulo, havia sentit passió per conèixer la història dels països que havien **civilitzat** el Brasil: Portugal i Espanya.

Va decidir continuar els estudis a Espanya i, quan va saber que a Sevilla estava l'Arxiu General d'Índies, ja no va tindre cap **incertesa** sobre la destinació que triaria. Durant el primer any de carrera va tindre la sort de visitar diferents llocs de distintes edats de la història: les coves prehistòriques de Màlaga, la ciutat romana d'Itàlica...

Però allò que el va **impactar** més va ser la visita al castell que el rei cristià Ferran III el Sant va prendre a Alcalá de Guadaíra, prop de Sevilla, i que va usar com a campament abans de prendre la ciutat sevillana.

Des dels **merlets**, podia veure amb nitidesa tota l'**extensió** de la ciutat de Sevilla i va comprendre clarament per què era tan important construir un castell al cim d'un tossal.

Treballe amb el text

- Esbrina què signifiquen les paraules destacades.
- Busca informació i descobrix què vol dir el topònim *Alcalá* i de quina llengua prové.

Després de llegir

Treballa amb la imatge

- 1 Descriu amb les teues paraules l'edifici que veus en la part inferior d'aquesta pàgina.
- 2 Per a què s'usava? Qui creus que hi vivia?
- 3 Escribeu una redacció imaginant com seria la vida en un castell medieval.

Pense i opine

- 4 Probablement, prop de la teua localitat, igual que en molts llocs de la Comunitat Valenciana, hi ha exemples d'aquest tipus de fortificacions. Tria'n un i busca'n informació: on està?; quina antiguitat té?; a qui va pertànyer?

Les invasions germàniques i el regne visigot

● Els pobles germànics i la caiguda de l'Imperi

L'edat mitjana comença amb la caiguda de l'Imperi romà (476 dC) i acaba amb el descobriment d'Amèrica en 1492.

A partir del segle III dC, la decadència de l'Imperi romà va fer possible l'entrada al seu territori de diversos pobles germànics, procedents del centre i del nord d'Europa. Els romans van anomenar aquests pobles «bàrbars» (bàrbar significa «estranger» en llatí).

De vegades, entraven a l'Imperi de forma pacífica, establint pactes amb els romans. D'altres, ho feien de forma violenta. Per millorar la defensa de l'Imperi, l'emperador Teodosi I (346-395 dC) va decidir dividir-lo en dues parts: l'Imperi romà d'Occident, la capital del qual va continuar sent Roma, i l'Imperi romà d'Orient, amb capital a Constantinoble.

Recorda

Una dècada és un període de 10 anys. Un segle és un període de 100 anys. Un mil·lenni és un període de 1000 anys.

La història es dividix en cinc períodes o edats: la prehistòria, l'edat antiga, l'edat mitjana, l'edat moderna i l'edat contemporània.

TREBALLA AMB LA IMATGE

Consulta un mapa actual d'Europa i digues quins països estaven ocupats per l'Imperi romà d'Orient.

D'aquesta manera va poder resistir, encara que amb prou faenes, les invasions germàniques quasi un segle més. Però l'any 476 dC, el poble ostrogot, davall del comandament d'Odoacre, va prendre Roma i va destronar l'emperador Ròmul Augústul, la qual cosa ocasionà la caiguda de l'Imperi romà d'Occident.

Amb la caiguda de l'Imperi, el poder va ser assumit per les tribus germàniques als territoris que ocupaven cada una: els **visigots**, a Hispània; els **francs**, els **burgundis** i els **visigots**, a la Gàl·lia; els **ostrogots**, a Itàlia; els **britans**, els **angles** i els **saxons**, a Britània, i els **vàndals**, al nord d'Àfrica.

● El regne visigot a España

Els primers pobles germànics que arribaren a la Península foren els **sueus**, els **vàndals** i els **alans** l'any 409. El 415, els romans sol·licitaren l'ajuda dels **visigots de la Gàl·lia**, els quals, a canvi de terres, expulsaren o destruïren aquells pobles.

Una vegada desaparegut l'Imperi romà d'Occident, els visigots fundaren un regne, el de **Tolosa**, que ocupava territoris a ambdues bandes dels Pirineus. Quan aquest regne va ser destruït l'any 507, els visigots només pogueren conservar els territoris de la península Ibèrica.

Van mantindre les cinc províncies en què els romans havien dividit la Península i també la llengua llatina i les lleis romanes. Establiren la **capital a Toledo** i van acabar convertint-se al **catolicisme** (589) gràcies al seu rei **Recared**.

El 711, els visigots estaven enfrontats entre ells mateixos per la successió al tron. Els **musulmans** van aprofitar l'ocasió i van desembarcar al sud de la Península. Així va acabar el regne visigot a Espanya.

La Conversió de Recared, obra d'A. Muñoz Degrain (1888).

Recorda

Una **línia de temps** o eix cronològic és una representació gràfica d'un període històric. S'hi poden situar, de forma ordenada i clara, els diferents períodes històrics, les dates importants o els principals fets que convé recordar. En les pàgines següents en tens diversos exemples.

ACTIVITATS

- 1 Explica quins esdeveniments van tindre lloc aquests anys: 415 - 476 - 589 - 711.
- 2 Per quins motius sol·licitaren els romans la presència dels visigots a Espanya?
- 3 Quan es va produir la fi del regne visigot? Quin en fou el motiu?

Al-Andalus

● Mahoma i l'islam

Mahoma va nèixer a la Meca l'any 570. Pertanyia a una família acomodada, i durant la seua joventut es va dedicar al comerç de caravanes. Als quaranta anys va rebre la revelació de Déu (**Al·là**), i tres anys més tard va començar a predicar la seua doctrina: l'**islam**. Quan es va morir, l'islam ja s'havia estès per quasi tot Àràbia, i poc després pel Pròxim Orient i pel nord d'Àfrica.

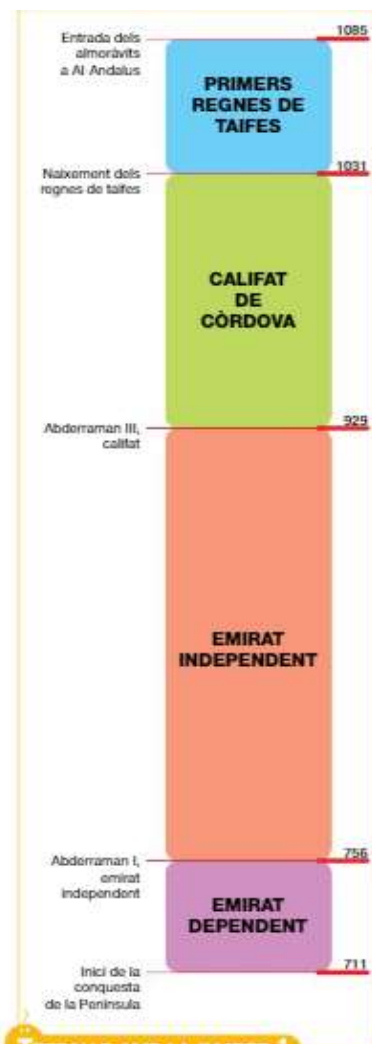
La paraula *islam* significa submissió a la voluntat d'un únic Déu (**Al·là**). Els seus practicants es van anomenar **musulmans**; és a dir, submisos o creients. Aquesta doctrina està recollida en un llibre, l'**Alcorà**, on es troben els cinc preceptes religiosos que ha de complir qualsevol bon musulmà: la **professió de fe** («No hi ha altre déu que Al·là, i Mahoma és el seu profeta»); l'**oració** cinc vegades al dia mirant cap a la Meca; el **dejuní** durant el mes del ramadà; l'**almoïna** als necessitats, i el **pelegrinatge** a la Meca almenys una vegada en la vida.

● L'evolució d'Al-Andalus

L'any 711, els musulmans van entrar a la península Ibèrica i van conquerir el regne visigot. El territori que ocuparen, l'anomenaren **Al-Andalus**.

Al principi, Al-Andalus era un **emirat** o província que depenia del **califat de Damasc** i, després, del de **Bagdad**. L'any 756 el príncep **Abd al-Rahman I** va proclamar un **emirat independent**. Això volia dir que reconeixia l'autoritat religiosa del califat, però no la seua autoritat política.

L'any 929, l'emir **Abd al-Rahman III** va passar a convertir-lo ja en un regne religiosament i políticament independent: el **califat de Còrdova**. És en aquesta època quan Al-Andalus va aconseguir

TREBALLE AMB LA IMATGE 1

Quants anys va durar el califat de Còrdova?

TREBALLE AMB LA IMATGE 2

Amb l'ajuda de la il·lustració, explica com era una ciutat musulmana.

la màxima esplendor i Còrdova va arribar a ser una de les principals ciutats del món.

Més tard, l'any 1031, Al-Andalus va quedar dividit en 28 regnes independents, enfrontats entre si. Va ser l'època dels **regnes de taifes**.

1. Alcassaba.
2. Mesquita major.
3. Soc.
4. Banys.
5. Mesquites de barri.
6. Raval.

● La vida a Al-Andalus

La major part de la població vivia en **ciutats**, que eren el centre de la vida política, econòmica i cultural. Estaven envoltades de **muralles** i solien tindre una **alcassaba** (fortalesa militar situada en una part alta), alguns **almodins** (grans magatzems per a les mercaderies) i diverses **mesquites** per a l'oració. El centre de la ciutat era la **medina**, on vivien els artesans i els comerciants. Els intercanvis comercials es feien al **soc** (mercat). Fora de les muralles es trobaven els **ravals** o barris on vivien els més pobres.

El **desenvolupament científic i cultural** dels musulmans va ser superior al dels cristians; aquests últims assimilaren molts aspectes de la seua cultura.

En el camp de les **matemàtiques** ens aportaren la numeració àrbiga, que és la que usem actualment. En l'**agricultura** van introduir nous sistemes de reg desconeguts ací fins aleshores, i el cultiu de plantes com l'arròs, el meló, la taronja, el safrà, la canya de sucre, l'albergínia o la carxofa. En l'**artesanía** i en la **indústria** desenvoluparen la fabricació d'objectes de cuir, teixits, vidre i ceràmica.

ACTIVITATS

- 1 Per a ser un bon musulmà, quins manaments cal complir?
- 2 Quines foren les principals aportacions dels musulmans?
- 3 Observa els mapes de la pàgina anterior: el primer és el d'Al-Andalus durant l'emirat, i el segon, durant el califat. Quines diferències trobes entre ambdós? Quines ciutats passaren dels musulmans als cristians?